

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/19/2014
Identifikačné číslo spisu:	9011899276
Dátum vydania rozhodnutia:	23.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9011899276.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: 1. FIVE X, a. s., so sídlom Poľnohospodárska 24, 821 07 Bratislava a 2. LEMIKON LIMITED, so sídlom Georgiou A, 83, 1st floor, Potamos Germasogeias, P.C. 4048, Limassol Cyprus, proti žalovanému: TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a. s., Brečtanová 1, 830 07 Bratislava, IČO: 31 340 822, zastúpený: Mgr. Alexandra Čižmáriková, advokátka a konateľka zo spoločnosti TORA Legal, s. r. o., advokátska kancelária so sídlom Laurinská 18, 811 01 Bratislava, IČO: 36 866 326, o zdržanie sa nekalosúťažného konania, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadost'učinenia, o námietke zaujatosti predsedu senátu JUDr. Juraja Semana, vznesenej v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky sp. zn. 1M Obdo V 13/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. marca 2007, č. k. 29 Cb 1/2000-1117 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. augusta 2008, č. k. 3 Obo 141/2007-1236, takto

rozhodol:

Predseda senátu - sudca spravodajca dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraj Seman je v y l ú č e n ý z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 M Obdo V 13/2011.

Odôvodnenie

1.) Dňa 10. decembra 2014 žalovaný podal námietku zaujatosti na predsedu senátu -sudcu spravodajcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraja Semana. Námietka zaujatosti je vedená na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Ndob 19/2014.

Zástupkyňa žalovaného (ďalej len „žalovaný“) v petite navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol tak, že sudca JUDr. Juraj Seman je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1M Obdo V 13/2011.

2.) Opatrením predsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 22. decembra 2014 č. 5 Ndob 19/2014 bol zložený námietkový senát, ktorý mal rozhodnúť o vznesenej námietke zaujatosti, pozostávajúci z predsedníčky

senátu JUDr. Dariny Ličkovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a JUDr. Andrei Moravčíkovej.

3.) Námiетка zaujatosti žalovaného smeruje do sporu žalobcu Lemikon Limited a spol. c/a žalovaný Tipos, a. s., o zdržanie sa nekalosúťažného konania, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. V predmetnom spore došlo k rozhodnutiu najvyššieho súdu v procesnom postavení dovolacieho súdu dňa 30. novembra 2010, sp. zn. 1M Obdo V 22/2008.

Na základe sťažnosti žalovaného Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") nálezom zo dňa 18. októbra 2011, sp. zn. III. ÚS 212/2011-140 rozsudok najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 1M Obdo V 22/2008 zo dňa 30. novembra 2010, ktorým rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, zrušil po vyslovení, že došlo k porušeniu práva žalovaného podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

4.) Relevantné časti námietky zaujatosti žalovaného:

- oznámenie podpredsedníčky najvyššieho súdu Spr. 1033/2014 o výsledku sťažnosti žalovaného, podľa ktorého „sťažnosť žalovaného bola podaná dôvodne, v horeuvedenej veci došlo k prietahom v konaní, a to v dôsledku konania predsedu senátu - sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Semana, ktorý neorganizoval operatívne práce v senáte a nerešpektoval právny názor ÚS SR vyjadrený v náleze č. k. III. ÚS 212/2011-140 a opatrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu NS SR“;
- žalovaný poukázal na nález ústavného súdu, ktorý konštatoval aj porušenie práva žalovaného na zákonného sudcu a zmeny v senáte, citujúc záver odôvodnenia predmetného nálezu, že „po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu v okolnostiach prípadu sa dôsledne vyrovnat' s námietkami generálneho prokurátora formulovanými v mimoriadnom dovolaní a riadiac sa v ďalšom konaní právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze vec opätovne rozhodnúť v senáte zloženom zo zákonných sudcov“;
- žalovaný odkázal aj na stanovisko ústavného súdu, že „pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu zákonný sudca podľa čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky treba brať do úvahy nielen príslušnú zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytol dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00),
- žalovaný poukázal aj na uznesenie NS SR zo dňa 30. 04. 2009 sp. zn. 3Nc 13/2009, podľa ktorého „rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikat' pochybnosti o nestrannosti sudcu“;
- žalovaný má za to, že „sudca však musí bezvýhradne závery obsiahnuté v rozhodnutí, ktorými je viazaný, rešpektovať a abstrahovať tak, od akýchkoľvek vlastných výhrad bez ohľadu na to, čo je ich motívom a rovnako sa musí zdržať konania, ktorým by záväzný právny názor v tomto prípade ÚS SR absolútne nerešpektoval“;
- následne žalovaný uviedol „keďže v horeuvedenej veci ešte nebolo rozhodnuté vo veci, predpokladáme, že nerešpektovanie právneho názoru ÚS SR predsedom senátu JUDr. Jurajom Semanom zrejme znamená nerešpektovanie záväzného právneho názoru, že vec má prejednať senát v zložení zo zákonných sudcov. Akým spôsobom, v akej miere, či akými úkonmi (procesnými, organizačnými), nebola táto požiadavka zo strany predsedu senátu a sudcu spravodajcu naplnená v doterajšom konaní považujeme za irelevantné, nakoľko z vyššie citovaného rozhodnutia je zjavné, že pre vylúčenie pochybností o nezaujatosti sudcu je legitímne očakávanie účastníka konania, že sudca po kritike jeho rozhodnutia bude rešpektovať právny záväzný názor bezvýhradne a podriadi sa mu jednoznačne a absolútne“.

5.) Podaná námietka zaujatosti žalovaného smerovala proti JUDr. Jurajovi Semanovi predsedovi senátu - sudcovi spravodajcovi, ktorý rozhodoval ako predseda senátu vo veci sporu žalovaného sp. zn. 1M Obdo V 22/2008.

6.) K námietke zaujatosti predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman uviedol, že sa kvalifikovane nemôže vyjadriť, keďže mu bol spis vedením súdu odňatý a nevie, kde sa nachádza. Na tomto jeho vyjadrení neuviedol dátum.

7.) Najvyšší súd skôr, ako pristúpil k rozhodnutiu o vznesenej námietke zaujatosti podľa ust. § 16 ods. 1 O. s. p., konštatoval, že procesné lehoty boli splnené vo vzťahu k žalovanému (§ 15a ods. 2 O. s. p.), ako aj námietkového senátu (§ 16 ods. 1 O. s. p.).

Pri rozhodovaní o vznesenej námietke zaujatosti sa najvyšší súd oboznámil s námietkou zaujatosti žalovaného, vyjadrením namietaného sudcu, s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1M Obdo V 22/2008 a nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011, a súčasne časovo chronologicky posudzoval procesný postup predsedu senátu - sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Semana po tom, ako sa spis vrátil z ústavného súdu na najvyšší súd.

Zistil nasledovné:

a) spis sa vrátil na ďalšie konanie dňa 22. novembra 2011,

b) dňa 10. apríla 2014 na 9.00 hod. určuje predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman zasadnutie senátu v tomto zložení: predseda a sudca spravodajca JUDr. J. Seman, členovia: JUDr. A. Marková, JUDr. D. Ličková, JUDr. A. Prieceľová a JUDr. J. Zemaníková. Pri mene JUDr. D. Ličková na pokynovom lístku je pripísaný otáznik a pod uvedeným menom tohto člena senátu je pripevnený lístok s menom JUDr. Jana Hullová. Ku konkrétnemu rozhodnutiu nedošlo, dôvody v spise nie sú uvedené.

JUDr. D. Ličková v zmysle nálezu ústavného súdu, listom zo dňa 14. mája 2014 oznámila, že sa necíti byť vo veci samej zákonnou sudkyňou. Iný člen senátu JUDr. Peter Dukes nebol na tento deň nahradený iným zákonným sudcom, aj napriek tomu, že mu funkcia sudcu zanikla ešte v roku 2013.

c) až dňa 10. júla 2014 predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. J. Seman požiadal vedenie najvyššieho súdu o určenie chýbajúceho člena senátu namiesto JUDr. P. Dukes.

d) na základe tejto žiadosti bolo vydané opatrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014, sp. zn. 1M Obdo V 13/2011, z ktorého vyplýva, že na miesto JUDr. Petra Dukes má byť stanovený nový člen senátu náhodným výberom pomocou informačno-komunikačných technológií schválených Ministerstvom spravodlivosti SR. K opatreniu bolo následne pripojené potvrdenie elektronickej podateľne najvyššieho súdu o novom zložení dovolacieho senátu v predmetnej veci, a to: predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman, členovia senátu: JUDr. Anna Marková, JUDr. Jana Hullová, JUDr. Jana Zemaníková, JUDr. Zuzana Ďurišová.

e) na podnet - sťažnosť žalovaného zo dňa 29. septembra 2014, doplnenej podaním zo dňa 4. novembra 2014 k prieťahom v konaní zo strany namietaného sudcu, podpredsedníčka najvyššieho súdu dňa 26. novembra 2014 (č. Spr 1033/2014) uviedla, že „Doterajšia dĺžka konania vo veci 1M Obdo V 13/2011 však po zohľadnení skutkovej a právnej zložitosti veci, priebehu konania a úkonov, ktoré súd vykonal, sa javí byť neprimeraná. V konaní 1M Obdo V 13/2011 totiž predseda senátu a sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman neorganizoval operatívne práce v senáte, nerešpektoval právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, vyjadrený v náleze č. k. III. ÚS 212/2011-140 a opatrenie podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 2014“.

f) namietaný sudca v rozpore s opatrením podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014, 1M Obdo V 13/2011, určil na deň 23. októbra 2014 o 11.00 hod. ďalší termín porady päťčlenného senátu vo veci 1M Obdo V 13/2011, pričom zvolal senát v zložení: predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman a členovia: JUDr. Anna Marková, JUDr. Alena Prieceľová, JUDr. Jana Zemaníková a JUDr. Jana Hullová. K rozhodnutiu vo veci ani v tomto termíne nedošlo, pričom dôvody, prečo sa tak nestalo, nie sú v spise uvedené.

g) ani na jeden termín prejednávania veci nebola volaná, resp. zaradená do dovolacieho senátu ako jeho členka JUDr. Zuzana Ďurišová v súlade s pokynom ústavného súdu, aby o mimoriadnom dovolaní rozhodoval senát príslušný v čase nápadu danej veci (dovolacie konanie sp. zn. 1M Obdo V 22/2008), a to aj napriek tomu, že opatrením podpredsedníčky najvyššieho súdu bolo cez elektronickú podateľňu vytvorené nové zloženie dovolacieho senátu aj s JUDr. Zuzanou Ďurišovou. Podľa názoru ústavného súdu „za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nezodpovedá prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli zmenení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade výnimočne (nález Ústavného súdu III. ÚS 212/2011).

h) na viaceré žiadosti žalovaného o oznámenie konkrétneho zloženia dovolacieho senátu, predseda senátu - sudca spravodajca JUDr. Juraj Seman riadne nereagoval a neoznámil konkrétne zloženie dovolacieho senátu. Reagoval len na urgenciu žalovaného ešte v roku 2012 (list zo dňa 10. 09. 2012) tak, že odkázal žalovaného na Rozvrh práce najvyššieho súdu a obsah nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Vôbec nereagoval na žiadosť žalovaného zo dňa 09. 10. 2014 o oznámenie konkrétneho zloženia dovolacieho senátu, hoci už existovalo opatrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014.

8.) Pri rozhodovaní o námietke zaujatosti najvyšší súd - námietkový senát prihliadol aj na všeobecné východiská, ktoré sú uvedené v domácej judikatúre a judikatúre štrasburských orgánov ochrany práva.

Iba ilustratívne najvyšší súd pripomína: pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska namietaného sudcu, ale podľa objektívnych symptómov v intenciách teórie zdania nezaujatosti.

Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Saravia de carvai proti Portugalsku 1994, Gautrin a spol. proti Francúzsku 1998, z ktorých vyplýva, že hodnotenie nestrannosti sudcu vychádza z potreby subjektívneho a objektívneho hodnotenia, teda je založené nielen na subjektívnom - osobnom presvedčení konajúceho sudcu, ale aj na objektívnom hľadisku, t. j., či sú dané dostatočné záruky na to, aby bolo možné vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť.

9.) Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa ust. § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

10.) Závery najvyššieho súdu o vznesenej námietke zaujatosti:

Najvyšší súd sa nestotožnil s niektorými dôvodmi uvedenými v námietke žalovaného na predsedu senátu - sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Semana, ktoré sa týkajú argumentácie o nerešpektovaní právneho názoru ústavného súdu. Tieto argumenty sú nedôvodné, keďže rešpektovanie právneho názoru ústavného súdu sa týka rešpektovania tohto názoru všetkými členmi dovolacieho senátu. Predmetom

hodnotenia bola iba časť konania predsedu senátu -sudcu spravodajcu, a to po vrátení spisu z ústavného súdu na najvyšší súd a nevzťahuje sa na závery ústavného súdu v odôvodnení jeho rozhodnutia. Z tohto dôvodu tvrdenie žalovaného o vplyve „ostrej kritiky“ napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, dokonca o možnej spôsobilosti takejto kritiky na činnosť predsedu senátu - sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Semana vyvolať pomer k veci, je konštrukcia špekulatívna bez akejkoľvek faktickej skutočnosti.

Ďalšia argumentácia žalovaného o nerešpektovaní právneho názoru vo vzťahu k úvahe ústavného súdu o zložení príslušného dovolacieho senátu najvyššieho súdu vo veci 1M Obdo V 22/2008, je fabulácia, keďže chybovosť v tejto procesnej otázke nemôže byť zaradená do právneho názoru, ale ide o nezákonný postup nie však JUDr. Juraja Semana, ale predsedu najvyššieho súdu, ktorý v roku 2010 kreoval takéto zloženie dovolacieho senátu.

Najvyšší súd akceptoval tú časť vznesenej námietky zaujatosti žalovaného, ktorá sa vzťahovala na hodnotenie (ne)plynulého konania predsedom senátu - sudcom spravodajcom JUDr. J. Semanom po vrátení spisu z ústavného súdu na najvyšší súd. Svojvoľné vytyčovanie termínov pojednávaní opätovne v nezákonnom zložení (viď nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011), opomenutie rešpektovania opatrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014, subjektívne priťahy v procesnom postupe namietaného sudcu, nereagovanie na žiadosti žalovaného o oznámenie zloženia dovolacieho senátu, poukazujú na dostatočne závažné skutočnosti, ktoré odôvodňujú záver, že je objektívne dôvodná obava (výklad in concreto) žalovaného o nedostatku nestrannosti predsedu senátu-sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Semana v konkrétnej veci, a preto najvyšší súd vylúčil predsedu senátu-sudcu spravodajcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1M Obdo V 13/2011.

Najvyšší súd vyhodnotil vyjadrenie predsedu senátu - sudcu spravodajcu k vznesenej námietke zaujatosti. Jeho námietka o „odňatí spisu“ je účelová, lebo veľmi dobre vedel, kde sa na najvyššom súde spis nachádza, spis mu nebol „odňatý“, tento dobre poznal ako predseda senátu-sudca spravodajca a mal možnosť kedykoľvek do neho nahliadať, ak nahliadnutie potreboval k svojmu vyjadreniu k vznesenej námietke zaujatosti.

Marginálne najvyšší súd pripomína, že v konkrétnom prípade došlo ku konaniu v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku zo strany namietaného sudcu, preto nie je možné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 14 ods. 3 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.